

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et
Exercitiis Accommodatæ Libri IV**

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. IV. An Habitus Charitatis augeatur per actus quantum vis remissos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

apparet, quomodo ipse sit finis CUI, & quidem primus ac præcipuus: nam Bonitas Dei est illa, quæ primò excitat (nostro concipiendi modo) voluntatem divinam, ut post Lugonem notat Palavicinus.

555. Adverto 2. Deum non magis felicem esse per hoc, quod potius elegerit existentiam creaturarum, quam si elegeret negationem earundem. Tota enim felicitas Dei quam potest habere in ordine ad objecta volita, consistit in hoc, quod obtineat, quod sibi magis placet, sive illud in se sit physicè perfectius altero, sive imperfectius: adeoque, quod Deus defacto elegerit potius existentiam nostram, quam non existentiam, est quidem majus bonum nostrum, non autem est majus bonum Dei.

556. Adverto 3. Hoc nostrum bonum, quod Deus nobis vult, licet physicè loquendo non sit bonum Dei, utpote extra Deum, fieri tamen bonum Dei mediante amore benevolentiae erga nos: dum scilicet Deus gaudet de hoc, quod nobis sit bene: nam, ut supra diximus, per amorem Benevolentiae sunt bona amati bona amanti. Ex hoc ergo amore benevolentiae optimè declaratur, quomodo Deus omnia, etiam illa quæ vult homini ut fini CUI propter semetipsum operatus sit.

557. Objici solet 5. Vel Deus à bonitate creata ut bona nobis ita moveretur, ut bonitas creata habeat rationem motivi adæquati & secundum se sufficientis, vel tantum ut habet rationem motivi partialis: neutrum videtur posse dici. non primum, quia videtur involvere contradictionem; non secundum, quia sic non amaret nos Deus vero amore amicitiae, nam amicus ita debet velle bonum amici, ut illud vellet, etiam si nihil conducere ad proprium commodum.

558. R. Bona quæ Deus vult suis amicis, esse duplicis generis. Vel enim sunt talia, quæ Deus non amaret ullo modo propter semetipsum, nisi illa nobis bona essent, adeoque quæ in tantum conducunt ad gloriam Dei, in quantum nobis bona sunt; & de his clarum est, esse motivum sufficientem, & quæ Deus nobis volendo facit bona sua. Vel sunt talia bona, quæ etiam secluso commodo quod nobis afferunt, habent hoc, ut conducant alio modo ad gloriam Dei: & de his procedit objectio. Ad quam Respondetur, illa bona habere rationem motivi adæquati, hoc sensu: nempe ita Deus illa nobis vult quia nobis bona sunt, ut si per impossibile non haberent illam aliam specialem conducentiam ad Gloriam Dei, adhuc ea nobis vellet, & sic volendo referret in Gloriam suam.

559. Objicitur vltimò S. Thomas 1. p. q. 19. a. 1. ad 3. & ar. 2. ad 2. qui dicit, Bonitatem Dei esse vnicum motivum, & adæquatum divinæ voluntatis. Deinde objicitur S. Augustinus, qui in libris de doctrina Christiana dicit, Deum non frui creaturis, sed tantum vti. R. S. Thomam clarè loqui de objecto formali, quo Deus primò move-

tur ad amorem tam sui quam aliorum, hoc enim non potest esse aliud quam ipsa Dei bonitas, hæc enim sola existebat ante creaturas. Ad S. Augustinum R. Deum non frui creaturis eo sensu, quod nos dicimur frui Deo amando illum, quia, creaturæ non sunt bona tribuentia Deo felicitatem, sicut bona Dei nos faciunt beatos & felices.

CONTROVERSIA IV.

An Habitus Charitatis augeatur per actus quantumvis remissos.

560. PERTINERET hæc Quæstio ad Tractatum de Gratia, nam augmentum Charitatis procedit pari passu cum augmento Gratiae habitualis. Sed quia Theologi communiter omnes cum S. Thoma q. 24. eam hoc loco tractant, non erat ab his recedendum.

Conveniunt Theologi primò, Habitum Charitatis sicut & Gratiam, posse magis & magis augeri intensivè, quomodocunque fiat hæc intensio, quod ad Philosophos spectat.

Conveniunt 2. Defacto augeri habitum per actus Charitatis intensiores ipso habitu: & quidem posse à nobis elici actus intensiores, quam sit intensio ipsius habitus, supponunt communiter omnes: si enim etiam sine habitu potest homo excitatus divino auxilio elicere actum intensiorem vel remissiorem, poterit etiam elicere præsentem habitu, quia Deus supplebit defectum habitus quoad excessum intensificationis.

561. Controversia est, an Habitus possit intendi actibus æquè vel minùs intensis Habitu.

Prima Sententia negat actibus remissioribus, vel æquè intensis nos mereri augmentum Habitùs & Gratiae, sed fortasse solum aliquod præmium accidentale; vel ad summum mereri quidem augmentum Gratiae, quod tamen non consequimur nisi quando elicimus actus intensiores, & tunc illa Gratia datur duplici titulo. Ita sentit Altissiodorensis, quem secutus est Bannez, acerrimus propugnator hujus sententiae, quam aliqui graviore censurâ notaverant.

562. Secunda Sententia concedit quidem, tales actus mereri augmentum, sed negat illud conferri in via, donec homo per actum intensiorem se disponat: quod si se non disponit, vult, illud conferri primum in termino viæ. Ita videtur sensisse Cajetanum, & alij quidam Thomistæ secuti S. Thomam 22. q. 24. a. 6. ad 1. dicentem, quod quilibet actus Charitatis meretur Charitatis augmentum, non tamen statim augetur, sed quando aliquis conatur ad hujusmodi augmentum.

Tertia Sententia est, illud augmentum dari primum in ingressu Beatitudinis. Ita Scotus, quem secutus est Alvarez.

Quarta Sententia distinguit inter Habitum Gratiae, & Charitatis: augmentum Gratiae vult statim dari, quando elicitur actus, quantumvis remissus;

missus; Augmentum verò Charitatis postea. Ita videntur sentire Victoria & Vega, nec multum dissentit Sotus.

§63. DICO 1. Quantumvis actus sit remissus, meretur Augmentum Gratiae sanctificantis. Ita Theologi communiter contra M. Bannez, cuius sententiam aliqui gravi censurâ notarunt. Medina existimat esse contra fidem, Zumel ait esse malè consonam fidei; & teste Lugone fuit communi decreto Salmanticensis Academiae (vbi eam Bannez docuerat) reprobata. Abstrahendo à censuris

Probatur Conclusio primò ex S. Scriptura, vbi sæpè sapius omnibus bonis operibus indifferenter merces aterna promittitur. ad Rom. 2. *Deus reddet unicuique secundum opera sua.* 1. Cor. 15. *Abundate in omni opere bono, scientes, quod labor vester non est inanis in Domino.* 2. Cor. 4. *id quod in presenti momentaneum est & leve tribulationis nostrae, supra modum in sublimitate aeternum gloriae pondus operatur in nobis.* Matth. 10. *Quicumque potum dederit uni ex minimis istis calicem aquae frigidae tantum in nomine discipuli, amen dico vobis non perdet mercedem suam.*

Probatur 2. Autoritate Concilij Tridentini sess. 6. can. 22. *Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, ut non sint etiam ipsius iustificati merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quae ab eo per Dei gratiam & Jesu Christi meritum, cuius membrum vivum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiae, vitam aeternam, & ipsius vitae aeternae, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam Gloriam augmentum anathema sit.* Vnde subsumitur: vbi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus: atqui canon iste non distinguit inter opera magis aut minus intensa habitu: ergo nec Theologi distinguere debent, sed universum de omnibus ita sentire.

§64. Hinc autem colligitur primò, per huiusmodi actus nos non mereri tantummodo novum primum accidentale, ut quidam dixerunt, nam Concilium loquitur de vita aeterna ejusque augmento. Colligitur 2. huiusmodi actus mereri augmentum reale, & non præcisè priorem gratiam novo titulo, ut volebat Bannez; nam Tridentinum dicit, augeri taliter, qualiter augeri postulat Ecclesia, cum dicit: *da nobis Fidei, Spei & Charitatis augmentum.* Atqui Ecclesia petit augmentum reale, & non merum novum titulum. Sanè, ut notavit Suarez, hoc effugio adversarij agnoscunt meritum de solo titulo, & præbent ansam dicendi, nec Sacramenta realiter augere Gratiam, sed merum titulum.

§65. Probatur 3. Ex absurdis. Nam ex opposita sententia sequitur 1. Ex duobus iustis habentibus Gratiam ut 6. si vnus moriatur, alter autem supervivat plurimis annis, & eliciat frequentissimos actus amoris, sed non ultra intentionem ut 6. non futurum hunc substantialiter beatiorum altero. Sequitur 2. Eundem actum

Charitatis non plus valiturum ad merendum, si continetur per integrum diem, quam si per vnicum instantem. Sequitur 3. Communiorem gratiam, regulariter enim non eliciunt actus intensiores omnibus illis, quos vnquam in vita eliciunt. Hæc omnia sunt contra sensum communem.

§66. Probatur 5. A priori. Ad meritum ratione remissionis nullam involuit culpam ex objecto verò est honestus, alioquin nequaquam mereretur, quando est habitus remissior: ergo placet Deo: ergo movet ad præmiandum: omnis enim laudabilitas est digna præmio.

Probatur 6. Iterum a priori. Habitus supernaturales non augentur ab actibus per se physicis, sed moralem, hoc est, meritoriam, patet ex eo, quòd actus vnus virtutis augens habitum aliarum virtutum: ergo nihil obstat, quòd actus remissus possit augere suum habitum jam antè intensiorem.

§67. DICO 2. Præmium quod meretur actus remissior, statim confertur, cum sit actus. In hoc puncto deferitur communiter S. Thomas extra scholam Thomistarum. Probatur Conclusio. Si præmium non conferreretur statim, hoc ideo fieret, quia expectaretur aliqua Condicio, quâ posita primum conferreretur: sed nulla talis conditio potest cum fundamento assignari, à qua esset, non debuisset illam Tridentinum iudicare, quandoquidem tam discretè expressit conditionem requisitam ad consecutionem gloriae scilicet, *si in gratia decesserit*; nullam verò ad consecutionem Gratiae, ut patet ex can. 24. cit. Quod autem adversarij sine fundamento conditionem requirant, jam patebit.

§68. Primò ergo dicunt aliqui, tam totum primum dari, quando elicitur actus intensior. Sed contra primò. Quid sit nullus amplius intensior actus eliciatur? Contra 2. In illo casu secundum adversarios datur augmentum iuxta causam intensioris actus, & daretur etiam nullum remissior actus præcessisset: quid ergo lauri habet homo ex præcedente actu remissiore?

§69. Secundò dicunt aliqui, illam dari tempore mortis. Sed contra, quia si tunc potest dari sine dispositione physica æqualis intentionis, quidni etiam ante mortem?

Tertiò dicunt alij, dari in ingressu Patrie. Sed contra, quia, ut bene argumentatur Lugone, tunc non est status crescendi in Gratia, sed accipiendi gloriam proportionatam Scatui viæ: præterea nullus est in patria assignabilis actus, qui pro priori naturæ disponat ad augmentum Gratiae.

§70. Obijciunt 1. Habitus naturales non augentur per actus remissos: ergo nec habitus supernaturales. 2. Falsum antecedens, mala consequentia. Falsum antecedens, quia probabilius est, illos augeri etiam physicè per actus remissiores, qui sunt causa æquivoca. præterea habitus nil aliud sunt, quam specierum coordinationes, cum negatione specierum contrariorum, ut

mihi verius est. Sed : Esto antecedens, Negatur consequentia. Nam, ut jam dixi, habitus supernaturales non augentur ab actibus tanquam à causa physica, sed tanquam à causa Meritoria.

571. Obijciunt 2. Congruum videtur, ut is qui negligenter & remissè utitur donis acceptis, non premietur de novo. R. 1. Hoc argumentum & nimium, & nimis parum probare. Nimium probat, quia probat, ne quidem postea talem actum esse premiandum. Nimis parum probat, quia non probat de actibus aequaliter intensis : talis enim actus non fit cum negligentia, & tamen aduersarij idem affirmant de his, quod de remissis actibus. R. 2. Remissus operari non esse culpam, quando intentio non est sub præcepto. Adde etiam in sanctissimis viris frequenter non præcedere tantam illuminationem, quæ sufficiat ad eliciendum intensiorem actum : ergo tunc nulla est culpa.

572. Obijciunt 3. Quando Deus infundit primam Gratiā, non dat illam supra mensuram intentionis quam habeat dispositio : ergo idem dicendum est, quando dat augmentum Gratiæ. Respondetur concedendo totum in sensu legitimo : nempe augmentum Gratiæ secundum se spectatum, non debet esse majus quam sit gradus dispositionis : bene tamen potest augere Gratiā cum præexistente Gratiā : sicut qui habenti 90. fl. solvit decem quos debet, non dicitur solvisse plus quam debebat, eo quod adjectione decem florenorum fecerit ut alter haberet centum, cum tamen non debuerit centum.

573. Posset quis obijcere 4. ex nostra doctrina sequi augmentum Gratiæ in infinitum, quando actus durat per quadrantem, nam in quadrante dantur actus proportionales in infinitum. R. eandem difficultatem esse, si præmium detur in altera vita, sicut & de pœna. Nascitur autem difficultas ex difficultate Continui, & insuper etiam ex eo, quod quivis actus Virtutum habeat sub se possibiles imperfectiores & imperfectiores actus infinitos, quos omnes debet excedere in præmio : ergo debet illius præmium esse infinitum. Sit ergo de hac difficultate,

CONTROVERSIA V.

An per Durationem Actus augeatur Habitus Charitatis & Gratiæ.

574. GRavis est difficultas in explicando, quomodo augeatur Gratiā & Habitus Charitatis per durationem Meritoriam actus honesti quem liberè conseruo. Nam talis duratio est utique laudabilis, & laudabilior est ille qui Deum amat per horam, quam qui tantum per quadrantem, ceteris paribus ; & hoc verum est siue actus intentionales sint Fluentes, siue permanentes ;

Nam saltem exercitium longioris durationis metetur novum præmium.

575. Est igitur communis & vera sententia apud Suarez lib. 12. de Grat. c. 21. contra M. Banez, per durationem actus, si quidem sit libera, augeri præmium illi respondens, sicut etiam durationi actus peccaminosi respondet Nova & Major pœna.

In hoc tamen augmento explicando laborant Theologi, pressi communi difficultate Continui fluentis seu temporis.

576. Supponendum est, Triplicem principalem circumferri sententiam circa compositionem hujus Continui. Prima est Aristotelis, componentis tempus ex partibus divisibilibus in infinitum. Qui sequuntur Aristotelem, differunt inter se, quod aliqui præter partes admittant instantia realiter distincta à partibus, & quidem infinita ; alij verò negant hujusmodi instantia. Secunda Sententia est Zenonis, componentis tempus ex meris indivisibilibus realiter infinitis : quæ sententia est hodie satis deserta. Tertia quorundā RR. volentium pro se explicare Aristotelem, est, quæ tempus componit ex meris indivisibilibus, sed Finitis : sed inter se etiam differunt, quod aliqui hæc indivisibilia dicant habere virtutalem extensionem & æquivalentiam plurium indivisibilium in infinitum : de quo videri potest P. Sylvestre Maurus in sua phys. q. 40. alij autem hanc virtutalem extensionem indivisibilium admittant quidem in Continuo permanente, negent verò in fluente. Hæc Tertia Sententia quamvis declinet incommoda quæ patitur sententia Aristotelis, nihilominus in præsentem etiam graviter vexatur. Nam quivis actus Meritorius in sua perfectione talis est, ut infra illum sint possibiles imperfectiores & imperfectiores in infinitum, quin unquam perveniat ad imperfectissimum, qui tamen singuli si existerent, essent laudabiles & meritorij ; Ergo ad minimum deberet vni respondere unum indivisibile Gratiæ, quia minus dari non potest : ergo perfectiori debet plus dari : ergo ad minimum duo indivisibilia : ergo actui qui est perfectior infinitis inferioribus, quorum iterum unusquisque habet alium imò infinitos imperfectiores infra se, debent pro præmio assignari infinita indivisibilia. atqui hæc sententia non admittit infinita indivisibilia : ergo tantum darentur finita : ergo vel aliquis gradus perfectionis illius actus non haberet correspondens præmium ; vel unum indivisibile redderetur pro pluribus gradibus ; & sic in effectu actus perfectior plus non consequeretur, quam actus imperfectior, quæ omnia sunt absurda.

577. Verum quia nostri instituti non est determinare quamnam ex his sententijs philosophicis sit vera, ideo conabimur ostendere, quantum res ipsa patitur, quomodo juxta singulas sit in præ-